

De gelijkenis van de Zoon

Liturgiesuggesties:

Gezang 432

Psalm 62: 1 en 5 OB

Psalm 86: 4

Psalm 86: 5

Mattheüs 21: 1-17

Psalm 79: 1

Mattheüs 21: 23-32

Psalm 79: 5

Schrifberijming 22

Psalm 106: 21 en 22

***

Gemeente van onze Here Jezus Christus, broeders en zusters, jongens en meisjes,

Op weg naar Jeruzalem - op de weg van het lijden en het sterven - vertelt Jezus zijn discipelen drie gelijkenissen.

Drie gelijkenissen die hen en ons vertellen over de wijngaard van de Vader.

Er moet in die wijngaard worden gewerkt.

De oogst moet worden binnengehaald.

En als die oogst is binnengehaald ... dan kan er feest worden gevierd.

Drie gelijkenissen op de weg van het lijden.

Drie gelijkenissen die ons vertellen dat Israël - het volk van God - níet in de wijngaard wilde werken.

En ... dat de Zoon van God - die namens de Vader - een deel van de oogst in ontvangst kwam nemen ... werd verworpen, werd gedood.

En dat zij - die genodigd werden voor het bruiloftsfeest - het lieten afweten.

*

Een gelijkenis. Iets wat je zomaar in het dagelijks leven kunt tegen komen.

Het is uit het leven gegrepen.

Twee kinderen van één Vader.

Even iets over de achtergrond van deze gelijkenis.

Het is in de week van Goede Vrijdag.

Op maandag heeft Jezus het tempelplein schoongeveegd.

En op dinsdagmorgen vroeg komen de overpriesters en de oudsten - trillend van verontwaardiging - op Hem af met de vraag: "Krachtens welke bevoegdheid doet U deze dingen?"

'Wie geeft U het recht om de heilige tempeldienst lam te leggen?'

En dan begint Jezus een enorme worsteling om het hart van de geestelijke leiders van Israël te bereiken.

Hij vuurt een salvo van drie gelijkenissen op hen af.

Om hen alsnog te brengen tot de Vader die in de hemel is.

De gelijkenis van de twee zonen staat dus in deze spanning.

In de spanning van de laatste woorden en de laatste dagen van Jezus.

Nog een paar dagen en dan zal zijn einde komen. Jezus weet het.
Een laatste poging om het verharde hart van de leiders van Israël te bereiken.
Voelt u de spanning? Voel je wat een verdriet er bij Jezus is?

*

De gelijkenis.

Eén vader en twee zonen.

Aan beide vraagt de vader: "Kind, ga en werk vandaag in de wijngaard."

Er is altijd al veel wijnbouw in Israël geweest.

De Karmelwijnen zijn een begrip voor kenners.

Er zijn in het heuvel- en bergachtige landschap ideale omstandigheden om sappige druiven te kweken.

Die grote druiventrossen - denk aan het verhaal van de twaalf verspieters - worden in manden verzameld. In perskuipen wordt de most samengeperst, waarna het sap in kruiken en vaten wordt opgevangen.

Zie je het voor je?

In de tijd van de Here Jezus kon iedereen die deze gelijkenis hoorde ... het zich levendig voorstellen hoe die vader - op een drukke dag - aan zijn beide zonen vraagt om mee te gaan werken in de wijngaard.

'Laten ze ook maar iets doen voor de kost' - dachten ze erbij.

Iedere vader in Israël zou zoiets aan zijn kinderen kunnen vragen.

Maar ... een gelijkenis is niet voor niets een gelijkenis.

Er zit natuurlijk iets méér, iets diepers achter.

In de Bijbel, broeders en zusters, jongelui, is de wijngaard het beeld van het volk van God. In Jesaja 5 vers 7 kun je lezen: "Welnu, de wijngaard van de Here der heerscharen is het huis van Israël ... en de mannen van Juda zijn de planten, waarin Hij vreugde heeft."

In het Oude Testament is de wijngaard dus het volk Israël.

In het Nieuwe Testament is de wijngaard het Koninkrijk van God, het nieuwe volk van allen die geloven in de Here Jezus.

En ... die wijngaard is ... van God. Hij is de Eigenaar ervan.

Hij heeft het in die wijngaard voor het zeggen.

En de opbrengst van de vruchten ... die is ook voor Hem.

'Kind, ga en werk vandaag in de wijngaard.'

Tussen haakjes: Dat woordje 'vandaag' is heel opvallend.

Het staat er met nadruk: Vandaag!

Dus stel het niet uit.

Bedenk geen uitvluchten of verontschuldigheden.

Probeer niet onder die opdracht uit te komen.

Als de Vader zegt: Vandaag, dan is dat ook vandaag.

Niet morgen, of overmorgen, of volgende week of volgend jaar. Nee, vandaag!

Er moet gewerkt worden.

Dat vraagt God, gemeente, aan ál zijn kinderen.

Ook aan u en aan jou en aan mij.

Werken in de wijngaard!

Het komt in Gods Koninkrijk niet alleen op woorden aan, maar evenzeer op daden.

Kindschap vraagt om dienstbetoon.

Ons werken in de wijngaard is onze reactie op de liefde van de Vader.
Tot élk van zijn kinderen sprak de vader: Dus het geldt ook u en jou en mij: "Kind, ga en werk in de wijngaard."

Daarom ook even een lijntje naar onszelf.
Ook onze gemeente, hier in Haarlem-Noord, mag een stukje van Gods wijngaard zijn.
En de Vader vraagt van al zijn kinderen ... om actief deel te nemen aan alles wat er in zijn wijngaard gebeurt.
Opdat we van elkaar mogen leren en elkaar mogen stimuleren.
Opdat we onze gaven en talenten zullen gebruiken in de dienst van Gods gemeente en daarbuiten.
Opdat er groei mag zijn - groei in geloof, in hoop en in liefde.
En ... opdat er vruchten mogen zijn. Vruchten voor God de Vader.
Daarom: "Kind, ga en werk vandaag in de wijngaard."

*

Het eerste kind antwoordde en zei: "Ja, heer, maar hij ging niet."
Het ja-kind. Ja-zeggen en nee-doen.
Een mooi prater, maar een slecht werker.
Het blijft bij woorden. Het komt niet tot daden.
Op het eerste gezicht lijkt het zo'n aardige jongen.
Vriendelijk en beleefd.
Op het eerste verzoek van zijn vader springt hij direct op en zegt: "Ja, heer ..., Yes, sir ..."
Maar als het op daden aankomt ... laat hij het afweten.

Weet u, broeders en zusters, jongens en meisjes, wat mij opviel?
Die eerste jongen noemt z'n vader ... heer.
Niet ... Ja, vader! Maar ... Ja, heer!
Daar hoor ik iets van onderworpenheid, van overheersing, in.
Dat kind beschouwde z'n vader als de baas van z'n slaven en z'n slavinnen.
Als de man ... die over alles en iedereen ... het voor het zeggen heeft.
Ook over zijn kinderen. "Ja, heer!" J
e zult maar zo'n beeld van je Vader, van God je hemelse Vader hebben?

Heeft u, heb jij, in dit eerste kind al het beeld van de farizeeër herkend.
Hen heeft Jezus - blijkens de context - op het oog.
De Farizeeën, de overpriesters en de oudsten ... kortom de geestelijke leiders van die dagen ... die zeiden ook: Ja, heer!
Vroom met de mond, maar hun daden waren daar niet mee in overeenstemming.
Hun relatie met God ... was er één van slaafse onderdanigheid.
God was niet hun Vader in de hemel.
God was hun Heer en Meester, die kon eisen wat Hij wilde.

Ho, wacht eens even, dominee ...
Nu moet u die Farizeeën en zo ... niet zwarter maken dan zwart.
U kunt niet zeggen dat die Farizeeën en zo ... niets deden.
Integendeel, ze deden ontzaglijk veel!

Ze vastten tweemaal per week.
Ze deden lange gebeden op de hoeken van de straten.
Ze gaven tienden van alles.
En ... ze waren in al die dingen ... heel precies. En toch ...
Al hun vrome daden waren in Gods ogen ... volkomen waardeloos.
Weet u waarom?
Omdat ze niet werkten in de wijngaard van de Here ... maar ... in hun eigen
wijngaard.
Het ging er hun helemaal niet om ... God groot te maken in hun leven, zoals Jezus
ergens zegt: "Laten de mensen uw goede werken zien, opdat zij uw Vader, Die in de
hemelen is, verheerlijken ..."
Nee, het was er hun alleen om te doen, zichzelf te verheerlijken.
Om hun eigen eer en aanzien bij de mensen te vergroten. "
Ja, heer, ... maar hij ging niet!"

Wie van ons, broeders en zusters, jongens en meisjes, durft te beweren dat dit type
inmiddels is uitgestorven?
Niemand toch zeker?
Denk eens terug aan de openbare belijdenis van je geloof?
Toen zei je ja tegen God en tegen zijn gemeente.
En je deed het met volle overtuiging en vrijmoedigheid.
'Ja, ik beloof om te zullen werken in Uw wijngaard.'
Wat doet jij, of wat heeft u concreet gedaan?
Je gaven gegeven voor God en voor zijn wijngaard?
Of laat je het werken in Gods wijngaard ... liever aan anderen over?

O ja, we moeten deze gelijkenis trouwens in een nog breder verband lezen.
Het gaat in deze gelijkenis om het doen van de wil van de Vader.
Wat dat is, de wil van de Vader?
Dat is de weg van zelfverloochening en van liefde voor Hem en voor de naaste.
De Bijbel wijst ons die weg. In een samenvatting: Tien woorden ten leven.
Tien ... voor elke vinger één.
Samengevat in twee handen: God liefhebben en je naaste als jezelf.
"Ja, heer ... maar hij ging niet."
Goed beschouwd, broeders en zusters, jongens en meisjes, staan we toch niet ze
héél ver van dit eerste kind af. Het kind ... dat ja zei!

*

"Wat dunkt u? Iemand had twee kinderen...
Hij ging naar de tweede en sprak evenzo.
En deze antwoordde en zeide: "Ik wil niet, maar later kreeg hij berouw en ging toch."
"Ik wil niet!" Nee, ik laat me niet commanderen.
Ik maak zelf wel uit, wanneer ik een hand kom uitsteken.
Ik wil niet langer dat u mijn dienst uitmaakt. Ik weiger dienst!
En zo loopt hij weg.
Z'n vader blijft onthutst, alleen, achter.

Gelukkig, jongens en meisjes, broeders en zusters, is het verhaal van dit kind nog niet uit.

Hij komt blijkbaar ... tot zichzelf. Hij krijgt berouw.

Ergens in het hart van dit kind ... gebeurt er iets.

En hij kreeg berouw en ging toch.

Hé, waar ga je naar toe?

Naar de wijngaard, natuurlijk! Om te werken, toch?

Maar je vader dan? Moet je niet eerst naar je vader ... om je excuus aan te bieden?

Om schuld te belijden? Om vergeving te vragen voor je opstandige gedrag?

Vader, ik heb gezondigd, tegen de hemel en voor u ...

Geen denken aan. Nog niet, tenminste. "Ik wil niet ..."

De Here Jezus vergelijkt de tollenaars en de hoeren met dit tweede kind.

Het zijn de nee-zeggars, die ondanks alles, toch tot inkeer - tot bekering - komen.

Dan ontdekken ze ... dat ze zo ontzettend veel verknoeid hebben in hun leven.

Een paar voorbeelden uit de Bijbel, ontmoetingen met de Here Jezus:

* Die vrouw met haar slechte reputatie ... ze droogt Jezus' voeten met haar haren en zalft ze met kostbare nardusmirre;

* Zacheüs, die kleine belasting-man ... een heel ander leven begint als Jezus langs zijn leven komt;

* Paulus ... tot staan gebracht op de weg naar Damascus; van vervolger tot verkondiger van het blijde evangelie.

Allemaal nee-zeggars, die tot inkeer, tot bekering worden gebracht.

Nu hoef je, broeders en zusters, jongens en meisjes, op je bekering ... niet groots te zijn.

Daar past alleen maar dankbaarheid voor, dat God de Vader - in zijn grote liefde voor zondaren - in zijn Zoon Jezus Christus ... je nee heeft omgezet in een ja.

En dat Hij je 'ik-wil-niet' heeft veranderd in een liefdevol dienen.

*

Twee kinderen van die ene vader. Farizeeën en zondaars.

Ja-kinderen en nee-kinderen.

Twee soorten kinderen in het Koninkrijk van God.

Twee soorten christenen?

Vrome huichelaars - als de Farizeeën ... als dat eerste kind.

En mensen die uit de goot van de zonde zijn gehaald ... als dat tweede kind?

Wie durft zich de spiegel voor te houden?

Twee soorten kinderen van God?

Nee, gelukkig niet.

Want er zijn méér kinderen in het gezin van God.

Alleen ... ze vallen door hun trouw of ontrouw niet meer op.

Want er zijn in Gods Koninkrijk ook kinderen die ja-zeggen en ja-doen.

Alleen ... ze treden niet zo op de voorgrond.

Fijn als je in de wijngaard kinderen van God ontmoet die ja-zeggen en ja-doen.

Kinderen, waar je een beroep op kunt doen.

Die trouw zijn ... in het dienen van God en van de naaste.

Er zijn helaas ook kinderen die nee-zeggen en nee-doen. Hun nee ... blijft nee.
Ze volharden in hun nee-zeggen tegen de wil van God.

Want, broeders en zusters, jongelui, ik zei het daarstraks al, ... het gaat in deze
gelijkenis om het doen van de wil van de Vader.
Jezus vraagt aan de mensen om Hem heen: "Wie van de twee heeft de wil van zijn
vader gedaan?"
Natuurlijk ... die laatste, die tweede zoon!
Maar wees nou eens eerlijk en stel de vraag nog eens opnieuw: "Wie van de twee
heeft de wil van zijn vader gedaan?" Geen van beide!

Want de wil van de Vader wordt alleen door de Zoon gedaan.
Hij kent de wil van zijn Vader. Een bittere wil.
Een wil, die Hem straks het leven zal kosten.
Niet mijn wil, maar uw wil geschiede ...
Daarom noemt iemand deze gelijkenis: De gelijkenis van de Zoon.
En dan Zoon ... met een hoofdletter geschreven.
Achter deze twee kinderen uit de gelijkenis ... staat een derde Kind, staat de Zoon
van God.

Wie van de drie? Misschien ken je dat spelletje van de t.v..
Een panel dat - door middel van het stellen van vragen - moet raden ... wie van de
drie ... de echte is.
Wie van de drie? Wie van de drie is de echte zoon van de Vader? Wie van de drie?
De echte Zoon is Hij, die de wil van zijn Vader heeft gedaan.
Ja-zeggen en ja-doen.
Ook als je leven daarbij op het spel staat.
Nee, geen spel ... maar een plan.
Het plan van de Vader om zijn wijngaard te redden. Om de wereld te redden van
zonde en van schuld.

Gods wil doen en daarbij desnoods tot het uiterste gaan.
Dat is een leven en een sterven in dienende liefde.
Een liefde die de ander hoger acht dan zichzelf.
Zo gaat Jezus zijn weg van het lijden.
Een weg van afwijzing, van veroordeling, van in de dood.
Als de Zoon verworpen wordt door de pachters ... wordt de wijngaard gegeven aan
anderen. God wil ... dat er gewerkt wordt in zijn wijngaard.
Heden, vandaag, zonder uitstel.
Want straks zal er geoogst worden.
En als de oogst binnen is ... wordt het feest.

*

Ik las - bij het voorbereiden van deze preek - over een dorp van vuilnisophalers,
Zabbaleen ... ten zuiden van Cairo.
30.000 Straatarme paria's wonen daar.
Ze leven in de stank en het vuil van een miljoenenstad.

Een rijke drukker-uitgever, Faharat uit Cairo, heeft na aarzeling en strijd, zijn uitgeverij eraan gegeven en is hun pastor geworden.
In een grot werd een kerkzaal voor 20.000 mensen ingericht.
Een vuilnisbelt werd zo tot een wijngaard van God.

*

De Vader, jongens en meisjes, broeders en zusters, vraagt nog steeds aan kinderen:
"Kind, ga en werk vandaag in de wijngaard."

Ben jij, bent u, al in Gods wijngaard aan het werk?

Dan mag je straks ook delen in de vruchten van het werk van de Zoon.

Hij gaf zijn leven voor jou aan het kruis van Golgotha.

Hij stond voor jou op uit de graf en uit de dood.

Hij schenkt je ... vergeving van je zonden en een eeuwig leven God.

Want daarvoor ging Hij - Gods Zoon - zijn weg.

Voor ons, in onze plaats. Voor u, voor jou en voor mij.

Amen.

Ds. Jan K.C. Kronenberg, Haarlem 3 maart 2002

! Graag een mailtje wanneer deze preek in een gemeente wordt gelezen. !